

Advies nr. 2011/06 van 27 januari 2011

Arbitragecommissie

Wet van 19 december 2005 betreffende de precontractuele informatie bij commerciële samenwerkingsovereenkomsten.

Advies betreffende het begrip vergoeding vermeld in artikel 2 van de wet

Inleiding

De Arbitragecommissie heeft het initiatief genomen om in de loop van haar vergaderingen van 6 september en 29 november 2010 en 27 januari 2011 het probleem te onderzoeken van het begrip vergoeding zoals bepaald in artikel 2 van de wet in de definitie van commerciële samenwerkingsakkoorden.

Advies

1) De wettekst

Artikel 2 definieert de commerciële samenwerkingsovereenkomsten en preciseert dat deze overeenkomsten moeten worden gesloten voor het verlenen van een commerciële formule tegen een vergoeding.

2) Het begrip vergoeding

Uit lezing van het wetsontwerp blijkt dat het begrip vergoeding geen voorwerp van bijzondere commentaar was.

De memorie van toelichting toont de wil van de wetgever aan om alle soorten van commerciële samenwerkingsovereenkomsten in aanmerking te nemen om geen discriminatie te maken tussen de verschillende formules en om te vermijden dat in een te specifieke definitie nieuwe formules die zich in de toekomst zouden kunnen ontwikkelen niet aan bod zouden komen.¹

Het wetsontwerp handelt niet enkel over de franchiseovereenkomst, het is evengoed van toepassing op andere commerciële samenwerkingsovereenkomsten. Het wetsontwerp betreft de relaties tussen professionele handelaars en niet de relaties tussen handelaar en consument.²

De parlementaire debatten brengen aan het licht dat een amendement werd ingediend waarbij wordt voorgesteld om de referentie aan het begrip vergoeding weg te laten “omdat ze in sommige gevallen weinig te maken heeft met de specifieke kenmerken van de commerciële samenwerkingsovereenkomsten die gebaseerd zijn op een driedig concept: het uithangbord, de know how en de permanente bijstand die door de rechtverlener (de franchisegever) wordt verschaft aan de rechtverkrijger (de franchisenemer)”.

De auteur van het amendement preciseert dat het begrip vergoeding niet voorkomt in de Franse wetgeving (loi Doubin).

Een ander amendement dat ingediend werd, stelt voor dat de beoogde vergoeding van welke aard dan ook, rechtstreeks of onrechtstreeks kan zijn.³ Dit amendement preciseert dat

¹ Parl.St, Kamer, 2004 – 2005, doc. 51, Nr.1687/001, blzn. 5 en 6.

² Parl.St, Kamer, 2004 – 2005, doc. 51, Nr.1687/005, blz. 8.

³ Parl.St, K., 2004 – 2005, doc. 51, Nr.1687/003, blz. 1.

artikel 2 van het wetsontwerp debatten met zich mee kan brengen omtrent de vraag of de franchisesystemen of alle samenwerkingsvormen waarbij het hoofdnetwerk alleen wordt vergoed met de verkoop van producten aan franchisenemers (rechtstreeks of onrechtstreeks, door bijvoorbeeld een commissiesysteem op basis van referenties) binnen het toepassingsgebied van de wet vallen. “Er moet toch vastgesteld worden dat er momenteel heel wat commerciële netwerken werkzaam zijn die geen enkele andere vergoeding voor het hoofdnetwerk voorzien dan een op het product ingehouden marge die op een rechtstreeks of (heel) onrechtstreekse manier wordt geïnd. Om de voornoemde systemen inzake het toepassingsgebied van de wet niet uit te sluiten, wat volledig in tegenspraak zou zijn met haar filosofie, zou het gepast zijn te verduidelijken dat de term «vergoeding» in de ruimste zin van het woord dient te worden begrepen”.

Een kamerlid is ook bezorgd over de vraag of het begrip vergoeding bepaald in artikel 2 van de wet wel de franchiseovereenkomsten beoogde waarbij andere vergoedingen dan geldvergoedingen zijn voorzien.⁴

De indirecte vergoeding zou kunnen worden opgenomen in een winstmarge of in commissies geïnd bij de referencering van de leveranciers.⁵ Worden eveneens beoogd de eindejaarspremies naargelang het zakenvolume.⁶

Na afkondiging van de wet is er onder juristen een debat ontstaan over het begrip rechtstreekse of onrechtstreekse vergoeding. Er is sprake van een onrechtstreekse vergoeding als de franchisegever geen enkele bijdrage vraagt aan zijn franchisenemer maar hem zijn producten verkoopt zonder prijsvermindering en dus vergoed wordt door de winstmarge die hij aldus realiseert.⁷

Andere juristen menen dat deze bewering overdreven is: de oorzaak⁸ van deze vergoeding moet het ter beschikking stellen zijn van de commerciële formule en men zou kunnen achten dat de vergoeding die aan de kredietgever wordt toegekend, enkel zijn activiteit van leverancier viseert en niet het ter beschikking stellen van een commerciële formule.⁹

Sommige auteurs menen dat, om controverses te vermijden en om het doel dat hij zich gesteld na te streven, de wetgever deze voorwaarde van vergoeding beter had genegeerd.¹⁰

3) Discussie

Tijdens haar werkzaamheden heeft de arbitragecommissie vastgesteld dat de toevoeging van het begrip vergoeding en de precisering dat deze vergoeding rechtstreeks of onrechtstreeks kan zijn, geen invloed heeft op de definitie van het commerciële samenwerkingsakkoord. De definitie van de commerciële formule zoals opgenomen in artikel 2 van de wet is niet afhankelijk van de voorwaarde van vergoeding. De essentiële criteria van de formule liggen elders: het gemeenschappelijke uithangbord, de

⁴ Parl.St, K., 2004 – 2005, doc. 51, Nr.1687/005, blz. 43.

⁵ Parl.St, K., 2004 – 2005, doc. 51, Nr.1687/005, blz. 48.

⁶ Parl.St, K., 2004 – 2005, doc. 51, Nr.1687/002, blz. 8.

⁷ Zie O.Vaes, “Het wetsontwerp Laruelle van 7 juli 2005 betreffende de precontractuele informatie bij commerciële samenwerkingsovereenkomsten” B.F.F. expertendag, 10 oktober 2005, blz.8.

⁸ In de juridische zin van het woord volgens de definitie van het Burgerlijk Wetboek (art. 1121 tot 1133).

⁹ Zie P. Kileste & A. Somers, Information précontractuelle dans le cadre d'accord de partenariat commercial, JT, 22 april 2006, blz. 260 Nr. 64.

¹⁰ P. Kileste & A. Somers, op. cit. , blz. 260 Nr. 66.

gemeenschappelijke handelsnaam, de overdracht van know how of commerciële of technische bijstand.

Voorzien dat een vergoeding, rechtstreeks of onrechtstreeks, een voorwaarde voor toepassing van de wet is, brengt discussies met zich mee, die buiten het feit dat ze niet relevant zijn, kunnen leiden tot resultaten die in strijd zijn met de doelstelling van de wetgever: volgt men de stelling van bepaalde auteurs, zouden bepaalde vormen van het commerciële samenwerkingsakkoord wellicht niet door de wet kunnen worden beoogd en op die manier zou degene die het recht verkrijgt, de rechtsbescherming ontnomen worden die voor hem bestemd is, te weten de mededeling van een document met precontractuele informatie binnen een termijn van een maand voorafgaand aan de ondertekening van zijn verbintenissen.

Overigens kan men vaststellen dat de wet Doubin in Frankrijk niet in deze voorwaarde voorziet en dat er auteurs zijn die menen dat dit begrip eenvoudigweg zou kunnen worden weggelaten om alle discussie te vermijden.¹¹

Na beraadslaging heeft de Arbitragecommissie dus geoordeeld dat dit begrip van vergoeding eenvoudigweg uit de wet zou kunnen worden geschrapt om de efficiëntie ervan te verhogen.

Tot slot is het niet omdat het woord “vergoeding” uit artikel 2 van de wet zou moeten worden geschrapt, dat er in het document met precontractuele informatie niet zou moeten worden vermeld en verduidelijkt of in een vergoeding voorzien is in het commerciële samenwerkingsakkoord. De Arbitragecommissie stelt derhalve voor om artikel 4, § 1, 1°, d, van de wet te wijzigen opdat de te verstrekken informatie zo volledig mogelijk zou zijn.

4) Voorstel tot wijziging van de wet van 19 december 2005

De Arbitragecommissie stelt voor te wijzigen:

- ❖ Artikel 2 van de wet door de woorden “die daarvoor een vergoeding van welke aard dan ook, rechtstreeks of onrechtstreeks betaalt”» eenvoudigweg te schrappen;
- ❖ Artikel 4, § 1, 1°, d: “de berekeningswijze van de vergoeding, **rechtstreeks of onrechtstreeks van welke aard dan ook, de eindejaarsristorno's** die de persoon die het recht verkrijgt betaalt en de ~~eventuele~~ herzieningswijze in de loop van de overeenkomst en tijdens de hernieuwing ervan”.

¹¹ Zie P. Kileste & A. Somers, op. cit.